

Kakršna jesen, takšna zima

Vreme in razmere v gorah v meteorološki zimi 2006/2007

✍ Miha Pavšek in Gregor Vertačnik

Čeprav smo bili minulo zimo zaradi lepega vremena za konec tedna pogosto v gorah, si jo bodo ljubitelji gora zapomnili predvsem po izjemni toploti in skromni snežni odeji. Morda nam je druga bolj padla v oči, ker smo imeli lani opravka z obilnim snegom, vendar je rekordni toplotni presežek precej bolj nenavaden. Še toliko bolj, ker je bila jesen prav taka. Podobne razmere pa so imeli tudi na širšem območju Alp; pri tem že vse od lanskega avgusta izstopa prav gorski svet. Večino dni so nas opozarjale na ta letni čas vsaj zasnežene gore, saj v dolini ni bilo znamenj zime. Izneverila se ji je celo megla, zato so nam pogledi pogosto uhajali iz zelenega v belo. Posledica tega je, da imamo po prvih dveh mesecih letošnje meteorološke pomladi opravka s sušo. Zaradi toplega vremena, malo snega in pomanjkanja spomladanskih padavin se nam tudi v gorskem svetu kažejo pokrajinske podobe, ki jih nismo vajeni: kopno, suhe struge, zgodnje cvetenje, prašne ceste, veliko mrčesa in drugo. Vse kaže, da bo Kredarica že maja ostala brez »uradne« snežne odeje – to se od začetka meritev v letu 1955 še ni zgodilo.

Nenavadno dolgo obdobje toplega vremena brez trajnejših ohladitev, ki se je začelo septembra in trajalo vso lansko jesen,

se je nadaljevalo do konca zime. Minula zima je bila tako marsikje najtoplejša v zadnjih desetletjih, snega pa je bilo kljub normalni oziroma nadpovprečni količini padavin malo. Verjetno sta jo najbolj zaznamovali pomanjkanje snega v prvi polovici in popolna odsotnost nizkih temperatur.

December se je začel s toplim in suhim vremenom, snežilo je le v visokogorju. Do konca prve dekade je v nekaterih krajih padlo veliko padavin, na Žagi pri Bovcu kar 427 mm. Prehodni ohladitvi je sledilo nekaj nenavadno toplih dni sredi meseca, nato nekajdnevna ohladitev z manjšimi padavinami, potem pa po večini jasno in razmeroma toplo vreme. Januar je bil povsem »nezimski«. Prva polovica meseca je bila izjemno topla, z malo padavinami in skromno snežno odejo, sredogorje je bilo marsikje povsem kopno. Toplo obdobje je doseglo vrhunec 19. januarja, ko je bila povprečna temperatura na Voglu in Vojskem skoraj 10 °C. Nato je le začelo deževati oziroma snežiti, zima pa je prvič pokazala zobe tudi v nižjih predelih alpskega sveta. Konec januarja so v Ratečah namerili 82 cm visoko snežno odejo. Ohladitev, ponekod jo je pospremil žled, pa je bila tudi tokrat kratka in mesec se je, razen v dolinah, spet končal s pretoplim vremenom. Pretoplo

Povprečna temperatura in količina padavin v zimi 2006/2007 ter primerjava z dolgoletnim povprečjem zim med letoma 1971 in 2000

Postaja (nadmorska višina)	Povprečna T (°C)	Odklon T (°C)	Padavine (mm)	Indeks padavin glede na povprečje 1971–2000
Rateče (864 m)	0,0	3,0	337	147
Planina pod Golico (970 m)	1,5	3,0	359	124
Vojsko (1067 m)	1,1	2,6	490	95
Vogel (1535 m)	0,6	2,9	709	143
Krvavec (1740 m)	-0,6	3,2	215	95
Kredarica (2514 m)	-4,0	3,0	287	88

Vir podatkov: ARSO

vreme se je nadaljevalo tudi ves februar, ki je minil brez omembe vrednih hladnih obdobij, mesečne padavine pa so bile po večini v mejah povprečij. Meja sneženja je bila med 1000 in 1500 metri nadmorske višine. V dolinah je sneg kopnel, višje se je snežna odeja sicer odebelila, vendar podpovprečno.

Zima 2006/2007 je bila v hribovitem in goratem svetu kar približno 3° C toplejša od dolgoletnega zimskega povprečja v obdobju 1971–2000. Marsikje je bila to najtoplejša zima v zadnjih desetletjih, odklon pa je po večini celo presegel tistega iz lanske izjemno tople jeseni. Prav vsi trije zimski meseci so bili občutno pretopli. Na Krvavcu je decembra pozitiven odklon dosegel 4,2° C, v Ratečah pa januarja 3,9° C. Vzrok za visoko povprečno zimsko temperaturo gre iskati v popolni od-

sotnosti močnejših in dolgotrajnih ohladitev. Temperatura na nobeni postaji v državni meteorološki mreži ni padla pod -20° C, manj kot -15° C pa so namerili le na Kredarici in notranjskih planotah.

Padavine so bile izrazito neenakomerno razporejene. Na Voglu je padlo nekaj več kot 700 mm padavin (polovica v prvi dekadi decembra), na Krvavcu pa le 215 mm. Kljub bolj ali manj normalni količini padavin je bilo v povprečju manj snega kot po navadi – to je bila posledica visokih temperatur in pomanjkanja »jesenskega« snega. Na Kredarici je bila največja višina snežne odeje 170 cm; to je precej manj od lanskih 290 cm in dolgoletnega povprečja, ki je približno 2,5 m. Zato pa je trajanje sončnega obsevanja vso zimo ostalo v mejah normalnih vrednosti.

Pogled s Šmarne gore (669 m) na Kamniški vrh ter Planjavo in Ojstrico v ozadju sredi decembra 2006

Gregor Vertičnik

Podobno kot v minuli jeseni smo tudi v zimi zaznamovali nekaj temperaturnih rekordov. 19. januarja se je v Ratečah in na Planini pod Golico ob sončnem vremenu temperatura dvignila do 14,5° C oziroma 15,0° C; to za 1,5° C oziroma 1,7° C presega prejšnji januarski rekord, izmerjen 29. 1. 2002. Število mrzlih dni, ko je najnižja temperatura nižja ali enaka -10° C, je bilo na Kredarici in v Ratečah najmanjše doslej (4 in 18). Doslej je bila v Ratečah na prvem mestu zima 1974/1975 z 10 dnevi, na Kredarici pa zima izpred desetletja, ko so jih našteali 23. Svojevrsten rekord je tudi, da decembra na Kredarici ni bilo snežne odeje vseh 31 dni (od 2. do 6. so imeli le snežne krpe); to se je zgodilo prvič od začetka meritev septembra 1954.

Letošnja rekordno topla zima se je ves čas poslavljala od zime, zato so bile letošnje pustne maske povsem odveč. Snežnih plazov je bilo malo, saj je zaradi višjih temperatur padal bolj moker sneg (pogosto in nenavadno visoko tudi dež), ki se je potem hitreje sesedal in preobražal. To so kljub prostorsko omeje-

nim možnostim s pridom izkoristili ljubitelji turnega smučanja, saj so slutili, da bo letošnja sezona zelo kratka. Slabo so jo odnesli tudi ljubitelji lednega plezanja, saj je bilo le malo slapov primernih za plezanje, in še to le krajši čas. Bolj veseli pa so bili zimski pohodniki, saj so ugodne razmere omogočale tudi vzpone v visokogorje. Če se bodo rekordno topli dnevi zadnjih dveh letnih časov nadaljevali tudi v prihodnje, si bomo morda letos zadnjič lahko ogledali ledeniško zaplato na Triglavskih podih, poleti pa bodo presahnili vsi manjši in celo nekateri doslej stalni, a količinsko manj bogati izviri. Očitno je bila lanska zima izjema, ki potrjuje pravilo oziroma prevlado vse toplejših in manj snežnih zim v zadnjih dveh desetletjih. Letošnja zima nam je torej precej bolj na široko odprla vrata v gorski svet in v tem pogledu ji sledi tudi pomlad. Vprašanje pa je, kako bo v visoki gorniški sezoni, ko so gore najbolj obiskane. Se bomo oteпали mokrega in hladnega vremena ali pa se bo pred neznošno dolinsko vročino zatekalo na vzpetine še več obiskovalcev? ●

Letos pozimi na Komni

✉ Miha Pavšek

Zima in žled na Školju (1129 m) na Vojskem konec januarja 2007

 Miha Pavšek

Vojskarske smučine s Školja (1129 m) konec januarja 2007

 Miha Pavšek